

Samrådsredogörelse

Översiktsplan 2025
Bodens kommun

Tillhörande utställningshandling

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Samrådsaktiviteter	3
1.2	Inkomna yttranden	3
2	Samrådsyttranden	4
2.1	Statliga myndigheter och verk	4
2.1.1	Länsstyrelsen i Norrbottens län	4
2.2	Föreningar och råd	14
2.2.1	Bodens Landsbygdsråd	14
2.2.2	Byautvecklingsgruppen Unbyn	14
2.3	Kommuner	14
2.3.1	Jokkmokks kommun	14
2.3.2	Luleå kommun	15
2.3.3	Piteå kommun	15
2.4	Synpunkter lämnade vid offentliga samrådsmöten	16
2.4.1	Utpekandet av verksamhetsområden	16
2.4.2	Omfattning förtätning- och kompletteringsområde	16
2.4.3	Trafik och parkering	16
3	Sammanfattning av genomförda ändringar	17
3.1	Formalia	17
3.2	Innehåll.....	17
3.3	Kartredovisning	18

1 Inledning

Samråd för översiktsplanen har pågått under perioden 1 juni till 31 augusti 2016. Information om samrådet har anslagits i lokaltidningar, på kommunens hemsida, via webbkarttjänst och genom Bodenappen. Planförslaget har funnits tillgängligt på kommunens hemsida, stadshuset samt stadsbiblioteket. Planförslaget har skickats till remissinstanser, se förteckning över remissinsatser.

1.1 Samrådsaktiviteter

Samrådet har skett genom en bred medborgardialog där remissinstanser och allmänhet har haft möjlighet att lämna synpunkter. Samrådsmöten har genomförts under juni månad i Gunnarsbyn, Harads, Sävast och Unbyn. Antalet deltagare har varierat vid de olika mötena. Totalt sett har cirka 50 personer deltagit vid mötena. Det har varit en jämn fördelning av kvinnor och män, dock en låg representation av personer i de yngre åldersgrupperna. Samhällsbyggnadskontoret har även anordnat bemannad utställning i Enter galleria och under skördefest och miljödagar. Till samrådshandlingen har det funnits en karttjänst tillgänglig via webben med klickbart kartmaterial.

1.2 Inkomna yttranden

I denna samrådsredogörelse redovisas referat av inkomna yttranden samt synpunkter framförda under samrådsmötena. Yttranden finns i sin helhet i kommunens diarium och är offentliga handlingar. Länsstyrelsens samlade yttrande omfattar en sammanvägd bild av de statliga myndigheternas synpunkter. Under samrådstiden har följande skriftliga yttranden inkommit avseende Översiktsplan 2025 Bodens kommun:

- Länsstyrelsen i Norrbottens län (avser även yttrande från Trafikverket, SGI, SMHI, PTS, Energimyndigheten, Försvarmakten, Fortifikationsverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Svenska kraftnät)
- 2 yttranden från föreningar/råd
- 3 yttranden från kommuner

2 Samrådsyttranden

2.1 Statliga myndigheter och verk

2.1.1 Länsstyrelsen i Norrbottens län

Planens disposition/ allmänna synpunkter

Förslaget till ny översiktsplan för Bodens kommun utgörs av ett huvuddokument Översiktsplan 2025, samt två ytterligare handlingar avseende vindbruk och LIS, vilka utgör tillägg till översiktsplanen. Planen ska ersätta tidigare översiktsplan från 1999 med tillhörande fördjupningar.

En mark- och vattenanvändningskarta över hela kommunen, samt en fördjupad mark- och vattenanvändningskarta ingår i planhandlingen.

Miljökonsekvensbeskrivningar utgör del i de olika planförslagen.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen, huvuddokumentet, redovisas på ett sätt som är lättillgängligt både när det gäller språk och innehåll. Upplägget överensstämmer också i huvudsak med det som efterfrågas enligt PBL. Länsstyrelsen anser dock att handlingen bör kompletteras med en inledande sammanfattning av planförslaget.

Planförslaget redovisar en tydlig ambition att kommunen ska öka sin befolkning. För detta krävs bl.a. väl fungerande kommunikationer och områden för ny bebyggelse. Kommunens mål är en befolkningsökning på ca 2000 personer fram till år 2025 då förhoppningen är att befolkningen i kommunen uppgår till 30 000 invånare. Länsstyrelsen anser generellt att strukturella diskussioner när det gäller annan markanvändning än bostäder och infrastruktur behöver utvecklas både i text och kartmässigt, samt att den del av planhandlingen, del D, som beskriver de olika utvecklingsområdena behöver konkretiseras när det gäller förslag och konsekvenser.

Markanvändningskartan ska ge en översiktlig bild av översiktsplanens innebörd. Länsstyrelsen anser att kartan inte i tillräcklig omfattning uppfyller detta syfte, och att viss omarbetning krävs för att den ska bli tydlig. Mycket information gör att kartan är svårtydd, samtidigt som Länsstyrelsen anser att information saknas. Se vidare i Länsstyrelsens yttrande nedan.

Länsstyrelsen anser generellt när det gäller alla tre planerna, översiktsplanen och de båda tilläggen, att de kartbilder som finns inne i dokumenten bör göras större för ökad tydlighet.

Kommentar:

Handlingen kompletteras med inledande sammanfattning av planförslaget. Avsnitt framtida mark- och vattenanvändning utvecklas och planförslagets kopplingar till utvecklingsstrategin tydliggörs, se kommentar under rubrik Planförslag.

Handlingen kompletteras med en renodlad förslagskarta (benämns plankarta i utställningshandling) samt med separata kartor som redovisar riksintressen och allmänna intressen. De kartor som redovisar allmänna intressen och riksintressen förstoras. För tematiska tillägg, se tillhörande samrådsredogörelser. Bodens kommun tillhandahåller även en digital karttjänst där kartmaterialet finns tillgängligt via webben utifrån önskvärd detaljeringsgrad.

Översiktsplanens strategiska roll

En översiktsplan ska redovisa hur kommunen ser på mark- och vattenanvändning och bebyggelsens utveckling i kommunen. Översiktsplanen är också resultatet av en dialog mellan stat och kommun bl.a. om hur värden av nationellt slag bör beaktas och hur olika målkonflikter ska hanteras. En väl genomförd översiktsplaneprocess kan få stor betydelse som vägledning för efterföljande beslut. Den aktuella översiktsplanen för Bodens kommun är delvis mycket översiktlig med rekommendationer för framtida planering, men föreslår också specifika utbyggnadsområden för både bebyggelse och verksamheter.

I översiktsplanen lyfts nationella och regionala mål fram tillsammans med kommunens syn på hur översiktsplanen kan förhålla sig till dessa. Länsstyrelsen anser det är bra att kommunen inledningsvis lyfter de strategiska frågorna.

I förslaget till översiktsplan beskrivs utgångspunkterna för arbetet med Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten, RUS. En viktig del i arbetet är att bredda näringslivet till att omfatta fler branscher och därmed attrahera fler yrkesgrupper att flytta till Norrbotten och Boden. Goda exempel finns inom områdena datacenter och testverksamhet.

Ett viktigt led för ökad attraktivitet är, som påpekas, förbättrade kommunikationer och boendeformer. I RUS finns ett mål om en årlig inflyttning till länet på motsvarande 8000 individer. Detta för att balansera den demografiska utvecklingen.

Länsstyrelsen anser att det är positivt att de nationella jämställdhetspolitiska målen omnämns i översiktsplanen. Jämställdhetsperspektivet finns även med i avsnittet om trygghet, men saknas i övriga delar av översiktsplanen. Bodens kommun menar: ”att åstadkomma en jämställd samhällsutveckling har utgjort utgångspunkt för arbetet med översiktsplanen” vilket är bra, men detta syns inte i planen som helhet, utan endast i avsnittet om trygghet. Länsstyrelsen vill gärna se ett förtydligande av hur jämställdhetsperspektivet utgjort utgångspunkt i arbetet och att perspektivet integreras i fler delar av planen, exempelvis avsnitt om samhällsservice och trafik- och infrastruktur. Könsupplagd statistik bör även finnas med.

Program av strategisk karaktär, såsom Utvecklingsplan, Strategisk plan och verksamhetsplaner finns för Bodens kommun. Kommunens avsikt är att översiktsplanen tillsammans med dessa planer och program ska utgöra den långsiktiga styrningen av kommunen.

De ställningstaganden och målsättningar som formulerats i *Utvecklingsplan 2015-2025 för Bodens kommun* har varit en utgångspunkt för översiktsplanearbetet. Den utveckling man vill uppnå handlar om ökad sysselsättning och ökat invånarantal. För detta krävs fler bostäder och förbättrad infrastruktur både inom kommunen men också inom regionen. Förutom förtätning av befintliga bostadsområden ser man en bostadsutbyggnad längs identifierade pendlingsstråk, framförallt mot Luleå.

En utvecklingsstrategi med utgångspunkt från kommunens vision om ökat invånarantal, redovisas i översiktsplanen. I strategin har man identifierat ”kärnområden”, ”primära och sekundära kärnor” inom kommunen. Dessa kärnor ses som strategiskt viktiga som centrum för service och mötesplatser och som noder för kommunikation m.m. inom ett omland. Betydelsen av att stärka dessa kärnor lyfts fram i översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser det är bra att kommunen är tydlig med ett strategiskt angreppssätt när det gäller utveckling, genom att föreslå ”kärnområden” kring vilka satsningar koncentreras. Länsstyrelsen anser dock att de olika kärnorna och motiven till att dessa föreslagits behöver ges en närmare beskrivning i översiktsplanen samt att de mer detaljerade planförslagen tydligare relaterar till dessa områden.

Kommentar:

I handlingen förtydligas hur jämställdhetsperspektivet har utgjort utgångspunkt för planförslaget. Genom utvecklingsprojektet Centrum för alla har Bodens kommun utarbetat en långsiktig plan för hur jämställdhetsintegrering i samhällsplaneringen kan ske i olika planeringsprocesser och på skilda nivåer. Könsuppdelad statistik som planeringsunderlag utgör ett viktigt verktyg i jämställdhetsintegreringen.

Handlingen kompletteras med utveckling av motiven till de primära och sekundära kärnorna. Sävasts betydelse tydliggörs genom att området ges en ”egen” symbol för primär kärna i utvecklingsstrategins karta istället för att som i samrådshandlingen ingå i Bodens kärnområde. Kopplingen mellan utvecklingsstrategin och planförslaget tydliggörs även genom särskilda symboler i redovisning av respektive verksamhets- och bostadsområde, i avsnitt framtida mark- och vattenanvändning. Plankartan kompletteras även med relevanta delar i utvecklingsstrategin.

Mellankommunalt och regionalt samarbete

Som en del i att översiktsplanens strategiska roll ska stärkas med den nya plan- och bygglagen, ingår bl.a. att hänsyn ska tas till mellankommunala och regionala förhållanden. Det innebär att översiktsplanen får en tydligare regional och strategisk betydelse. Länsstyrelsen anser att översiktsplan 2025 i ett översiktligt perspektiv redovisar dessa samband på ett tydligt och bra sätt. Såväl pågående samverkan som framtida önskemål och behov lyfts fram. Behovet av goda kommunikationer inom regionen lyfts fram särskilt som en del i en större arbetsmarknads- och studieregion och även när det gäller besöksnäringens utveckling. Andra exempel på regional samverkan som lyfts fram är frågor kring älvarna som berör flera kommuner eller möjligheter till samverkan inom kommunal service för att stärka landsbygden.

Den regionala trafikstrategin, SARETS, som framtagits i samverkan mellan 5 kommuner omnämns som ett exempel på regional samverkan. Syftet är att utveckla och stärka regionens dagliga arbets- och studiependling. Här benämns området ”Luleåregionen”, medan man också nämner ”fyrkanten”. Länsstyrelsen föreslår att man genomgående enbart använder begreppet Luleåregionen som anger en geografi som då också fungerar i ett nationellt perspektiv.

Kommentar:

Begreppet fyrkanten ersätts med Luleåregionen.

Redovisning enligt 3, 4 och 5 kap. miljöbalken

Enligt PBL 3kap. 4 och 5§§, skall riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anges särskilt i översiktsplanen och kommunen ska redovisa hur kommunen avser att tillgodose dessa samt hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken.

Riksintressen

Kommunen redovisar områden av riksintresse tillsammans med andra intressen i det avsnitt av översiktsplanen som rubriceras ”Allmänna intressen”, samt på Mark- och vattenanvändningskartan. Det tematiska redovisningssättet som kommunen valt anser Länsstyrelsen innebära en otydlighet avseende riksintressenas särställning i förhållande till övriga allmänna intressen. Länsstyrelsen skulle gärna se att kommunen redovisar riksintressena separat under en egen rubrik där varje område av riksintresse beskrivs och även redovisas på karta i planhandlingen, jfr PBL 3 kap 4§.

Även de områden som omfattas av bestämmelserna om riksintresse i 4 kap. miljöbalken behöver redovisas i detta sammanhang.

Länsstyrelsen anser inte heller det är tydligt hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena, vilket enligt PBL 3kap. 4§ skall framgå av en översiktsplan. De ställningstaganden som görs i avsnittet om ”allmänna intressen” är alltför vaga när det gäller riksintressenas hantering. För riksintressena behövs en tydlig strategi för hur riksintressena ska tillgodoses genom bl.a. en avvägning i förhållande till andra riksintressen och att andra intressekonflikter uppmärksammas.

Kommentar:

Planhandlingen omstruktureras och riksintressena redovisas i separat del, del C. Resonemangen om hur riksintressena tillgodoses utvecklas. Allmänna intressen blir en egen del, del D.

Miljö kvalitetsnormer

Redovisningen av miljö kvalitetsnormer, MKN, görs på olika ställen i översiktsplanen. MKN vatten redovisas på sid 60, 61 tillsammans med övriga naturresurser och av ställningstaganden på sid 61 framgår att kommunen ska verka för att MKN vatten uppfylls, (tillsammans med andra vattenfrågor). Översiktsplanen har dock inte hanterat eventuella risker för den vattenpåverkan, försurning, som kan uppstå när sulfidjordar oxiderar. Detta behöver uppmärksammas i samband med markarbeten och kommunen bör ha en strategi för att hantera dessa massor.

MKN redovisas också under ett särskilt avsnitt om ”Miljömål och miljö kvalitetsnormer” i MKB:n sid 136. Här redovisas planens konsekvenser när det gäller påverkan på MKN för vatten och luft.

I MKB:n redovisas principiella rekommendationer för hur kommunen ska följa gällande miljö kvalitetsnormer för vatten och för luft. Dessutom hanteras frågan i tilläggen för LIS respektive vindbruk.

Kommentar:

Handlingen kompletteras med resonemang gällande sulfidjordar.

Miljö kvalitetsmålen

Riksdagen har antagit mål för miljö kvaliteten inom 16 områden som beskriver det tillstånd som ska uppnås i ett generationsperspektiv. Miljö kvalitetsmålen ska vägleda statliga myndigheter och andra samhällsaktörers åtgärder på miljöområdet. Flertalet av miljömålen är relevanta för fysisk samhällsplanering. Kommunen har i MKB:n redovisat hur man bedömer att planförslaget kan påverka de olika miljömålen.

Slutsatsen för samtliga mål, förutom ”ett rikt odlingslandskap” och ”god bebyggd miljö”. Länsstyrelsen anser att planförslaget är alltför översiktligt för att gå att generellt säga att planförslaget ”inte förhindrar måluppfyllelsen”. Länsstyrelsen anser även att kommunen bör visa på vilket sätt den fysiska planeringen kan bidra till måluppfyllelsen.

Kommentar:

I miljökonsekvensbeskrivningen tydliggörs hur planförslaget bidrar till måluppfyllelse av miljö kvalitetsmålen.

Anpassning till ett förändrat klimat

Utöver de frågeställningar som nämns i föregående avsnitt, så anser länsstyrelsen också att frågan om klimatförändringar bör lyftas fram som viktiga strategifrågor. Länsstyrelsen anser att beskrivningen i översiktsplanen, avsnitt 8, över klimatförändringar och konsekvenser för Bodens kommun är tillfredsställande. Frågor om förändrade vattenflöden, översvämningar, förändrade nederbördsmönster, geoteknik och nollgenomgångar belyses. I anslutning till respektive avsnitt rekommenderas olika åtgärder, samt att riktlinjer och restriktioner föreslås.

Länsstyrelsen anser dock att redogörelsen av olika klimatparametrar och konsekvenser kunde kompletteras med avsnitt om de prognosticerade förhöjda temperaturerna (värmebölja) i tätort och hur detta ska hanteras.

Utöver att förutsättningar för bebyggelse kommer att påverkas av ett förändrat klimat, så innebär klimatförändringarna även att förhållandena för andra verksamheter berörs. För rennäringen kan klimatförändringarna innebära att andra områden kan komma att behöva nyttjas av rennäringen jämfört med idag.

Kommentar:

Klimatförändringar lyfts fram som en viktig strategisk utgångspunkt för kommunens framtida utveckling, i kapitel utgångspunkter. Klimatförändringarnas påverkan på rennäringen utvecklas.

Hälsa och säkerhet

Ett särskilt avsnitt i översiktsplanen behandlar översiktligt frågeställningar rörande hälsa och säkerhet. Dels belyses frågor av social karaktär såsom trygghet och sociala faktorer. Dels de miljörelaterade aspekterna luftmiljö, buller, förorenade områden, transport av farligt gods och risk för dammhaveri. I exemplifieringen av bullerkällor bör även Forsvarsmakten omnämnas, då denna verksamhet har stor inverkan på kommunens planering. I texten redovisas också på vilket sätt den fysiska planeringen kan bidra till bättre miljö. Särskilda rekommendationer redovisas när det gäller hantering av bullerfrågan i samband

med planering och planläggning inom förorenade områden samt när det gäller transport av farligt gods.

När det gäller planläggning inom förorenade områden omnämns EBH-stödet. Detta redovisar dock inte föroreningar kopplade till Försvarmakten. Generalläkaren är tillsynsmyndighet för Försvarmakten och har identifierat och inventerat försvarmaktens potentiellt förorenade områden. Uppgifter om dessa finns därför hos Generalläkaren.

I översiktsplanen bör översvämningskänsliga områden tydligt utpekade och riktlinjer bör finnas för områdenas användning, där stor restriktivitet bör gälla när det gäller bebyggelse inom översvämningskänsliga områden.

Kommentar:

Kapitel 8 kompletteras med att Försvarmaktens verksamhet omnämns som en bullerkälla. Beskrivningar av förorenade områden kompletteras med upplysning om att det även förekommer föroreningar inom Försvarmaktens områden. Rekommendationer för översvämningsrisker tydliggörs med illustration.

Övriga allmänna intressen

Jordbruksmark

Jordbruksmark är av nationell betydelse. Enligt miljöbalken 3 kap.4§ får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Detta framgår även av det sammanfattande avsnittet om jordbruksmark i översiktsplanen. I de ställningstaganden som görs kring jordbruksmark hänvisas bl.a. till att sammanhängande strukturer av jordbruksmark ska värnas. Länsstyrelsen anser dock att ambitionen som uttrycks i översiktsplanen när det gäller synen på jordbruksmarken är vagt formulerad till skillnad från det som sägs i LIS-planen att där den generella rekommendationen är att ”Aktivt brukad jordbruksmark ska inte exploateras”.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör redovisa ett underlag i översiktsplanen som visar var i kommunen som odlingsmarken återfinns och också var det finns särskilt värdefulla brukningsområden. En strategi för jordbrukets utveckling är en markanvändningsfråga likväl som bebyggelseutvecklingen är det. Det bör framgå vilken strategi kommunen har för bevarande av jordbruksmark t.ex. med hänsyn till en framtida livsmedelsförsörjning? Att bygga åkerjord innebär att marken för överskådlig tid blir obrukbar för matproduktion. Det antas att efterfrågan på jordbruksmark kommer att öka för livsmedels-, och energiproduktion som konsekvens av klimatförändringarna. De ekosystemtjänster som jordbruket tillhandahåller och den långsiktiga hållbara utvecklingen måste därför värderas högre i förhållande till kortsiktiga investeringsbesparingar.

Länsstyrelsen konstaterar att en hel del jordbruksmark finns längs Luleälvens dalgång, där lokalisering av bebyggelse också föreslås. Länsstyrelsen delar uppfattningen att det är viktigt att finna områden för bebyggelseutveckling i pendlingsstråken, men anser också att det inte går att göra detta generellt, utan att veta hur situationen för jordbruket ser ut och vilken strategi som finns.

Kommentar:

Bodens kommun ser positivt på jordbruksnäringen som skapar livsmedelsproduktion och sysselsättning samtidigt som jordbruket även utför

en rad miljöjänster. Skötseln och bevarandet av jordbruksmarken är även viktig för kulturmiljövärden och landskapsbilden. Handlingen kompletteras med förtydligande av jordbrukets värden. Jordbruksblock från Jordbruksverket i kommunen läggs till i kartan över allmänna intressen. Kartläggning av jordbruksmark har tagits fram. Planförslaget har utvecklats med rekommendationer samt en strategi om hur jordbruksmarken ska beaktas i planering och byggande. Utifrån resultat av kartläggningen samt strategi har avgränsningen för förtätning- och komplettersområde för Unbyn samt utredningsområde Fyragårdarshöjden reviderats.

Naturvård

I planförslaget uppges att 33 naturreservat finns inom Bodens kommungräns. Enligt länsstyrelsens hemsida finns det 37 st, vilket behöver korrigeras i texten. Förutom de redan bildade reservaten är några nya på gång att beslutas. För information om områden under reservatsbildning hänvisas till länsstyrelsens naturskydds-enhet.

Utöver naturreservat och biotopskydd finns Naturvårdsavtal, ett avtal som innebär att skog avsätts från skogsbruk och andra åtgärder i upp till 50 år.

Kommentar:

Antalet naturreservat korrigeras. Övergripande karta som redovisar de allmänna intressena kompletteras med planeringsunderlag från Länsstyrelsen med planerade naturreservat. Planförslaget kompletteras med information om naturvårdsavtal, i del D.

Kulturmiljö

Ställningstaganden, sid. 49, för kulturmiljöerna är viktiga och tar upp frågorna om planläggning, bygglovprövning och exploatering.

Bodens fästning (1998) saknas i uppräknningen av byggnadsminnen (avsnitt 12.2).

Under avsnitt 12.3. Kulturmiljöprogrammet och bevarandeprogram för odlingslandskapet saknas en redovisning av att det även finns utpekade värdefulla ängs- och betesmarker i kommunen (SJV Ängs- och betesmarksinventering). Detta gäller även under avsnitt 17.2 Jordbruk, stycke 2.

Om kulturmiljöprogrammets miljöer avsnitt 12.3; miljön Boden kallas för ”Bodens fästning”. Namnet i Kulturmiljöprogrammet är ”Boden.”

Under avsnitt 12.4 Fornlämningar och andra kulturlämningar saknas en redovisning av att det finns utpekade värdefulla statliga och enskilda vägar/vägmiljöer i kommunen (enligt rapporten Värdefulla vägmiljöer i Norrbottens och Västerbottens län. Meddelande 2, 2001) samt utpekade värdefulla broar (enligt rapporten Broarna i Norrbottens län, Länsstyrelsens rapportserie 4, 2005). Dessa kan beröra utpekade områden för planerad bostadsbebyggelse, vägkorridorer för nya vägar etc. där hänsyn till värdefulla vägmiljöer och broar kan behöva tas.

I miljökonsekvensbeskrivningen saknas en tydlig redovisning av konsekvenserna för kulturmiljön. I planförslaget har man valt att redovisa konsekvenserna för kulturmiljön tillsammans med friluftslivsfrågor och turism.

Kulturmiljöaspekterna är dock inte enbart en fråga om hur kulturmiljön kan vara en resurs för turism och friluftsliv. MKB behöver därför kompletteras med ett särskilt avsnitt som redovisar konsekvenserna för kulturmiljön.

Kommentar:

Avsnittet kulturmiljö, i del D, utvecklas med information om bland annat fornlämningar, värdefulla vägmiljöer och broar. Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med egen rubrik och konsekvensbeskrivning för kulturmiljön.

Planförslag

Under avsnitt D; Framtida mark- och vattenanvändning, beskrivs de olika områden där kommunen anser att utvecklingsmöjligheter finns när det gäller främst bostadsbebyggelse. Dels redovisas förtättnings- och kompletteringsområden, där man i huvudsak ser lokalisering i anslutning till befintlig bebyggelse som möjlig. Dels redovisas utredningsområden där även helt nya utbyggnadsområden kan bli aktuella. Dessa områden förutsätter vidare utredning bl.a. med hänsyn till olika intressekonflikter. Områden för andra verksamheter redovisas särskilt i handlingen, men finns med på den fördjupade markanvändningskartan tillsammans med områden för ny bebyggelse. I LIS-planen redovisas också möjliga utbyggnadsområden, ofta inom de utbyggnadsområden som anges i planförslaget och vindbruksplanen redovisar förslag till områden för vindkraft. Länsstyrelsen anser att en kartbild som visar de olika områdenas lokalisering i förhållande till varandra och i kommunen, skulle underlätta för läsarens tolkning av planförslagen. Länsstyrelsen efterfrågar därför en renodlad ”förslagskarta” där all planerad markanvändning redovisas.

I det inledande avsnittet i förslaget till översiktsplan sägs att utvecklingsområde för bebyggelse ska prioriteras i kommunens arbete med den fysiska planeringen. Det är bra att kommunen har en strategisk utgångspunkt med satsning inom kärnområden och utmed kommunikationsstråk och också att man lyfter fram betydelsen av att motverka boendesegregation samt att ett hållbarhetsperspektiv skall gälla avseende transporter, VA m.m. Länsstyrelsen anser dock att översiktsplanen behöver vara tydligare när det gäller övriga markanvändningsbehov än enbart bostäder. Länsstyrelsen anser därför att planförslaget behöver utvecklas så att det ger en bättre bild över kommunens markanvändningsplanering.

När det gäller beskrivningen av de föreslagna utbyggnadsområdena anser Länsstyrelsen inte att informationen om de olika områdena är tillräckligt uttömmande när det gäller omfattning och konsekvenser. För att kunna utgöra ett bra stöd i kommande detaljplanering behöver beskrivningarna utvecklas.

Kommunen har även redovisat verksamhetsområden, men dessa redovisas skilt från områden för bebyggelseutveckling, samtidigt som de i vissa fall ingår i bebyggelseområdena –i andra fall inte. Kommunen förespråkar en funktionsblandning, d.v.s. att arbetsplatser och bostäder integreras med varandra. I avsnittet om verksamheter framhålls bl.a. att handel pekas ut i enlighet med ”Strategi för detaljhandelns utveckling i Bodens kommun”. Lokaliseringen av dessa handelsområden är dock ottydligt redovisad och går inte att utläsa av någon karta. Kommunen framhåller också betydelsen av grönstruktur, gröna stråk och korridorer som binder samman olika delar av tätorten. Länsstyrelsen menar att det finns anledning att även grönstrukturen redovisas på karta som en viktig faktor att beakta i planeringsssammanhang. Länsstyrelsen anser att de olika verksamhetsområdena, grönstrukturen och även

annan markanvändning såsom jordbruksområden behöver redovisas tillsammans med bebyggelseutvecklingen. När det gäller LIS-områdena som hanteras som tillägg till översiktsplanen och också redovisas gruppvis på den översiktliga markanvändningskartan anser Länsstyrelsen att det finns anledning att dessa också hanteras inom de olika föreslagna utbyggnadsområdena.

När det gäller bebyggelseutveckling framhålls fördelarna med nybyggande genom förtätning. Länsstyrelsen delar den bilden, men den behöver nyanseras, eftersom exploatering också kan innebära problem när det gäller bl.a. omhändertagandet av dagvatten i samband med de skyfall som blir mer vanligt förekommande p.g.a. klimatförändringar. Även attraktionen med bostäder i strandnära lägen framhålls. Även här behöver klimatförändringarna beaktas. Inte bara höga vattenflöden utan även de risker i form av ras och skred som kan uppstå i samband med skyfall.

Inom avgränsningarna för flertalet utvecklingsområden finns idag många aktiva jordbruk, tex Sävast/Sävastön, Unbyn, Kusån/Kusön, Fyragårdarshöjden och Sävastnäs. Exploatering med bebyggelse på jordbruksmark är irreversibel och har en negativ påverkan på jordbrukets produktionsvillkor och det öppna odlingslandskapet både kort och långsiktigt. Jordbruksmarken måste därför tillskrivas ett högt värde i avvägande mot andra samhällsintressen. Det bör finnas tydliga riktlinjer och restriktioner direkt kopplade till dessa områden för bevarande av jordbruksmarken, som ska vara vägledande för framtida planläggning. Att säkra förutsättningarna för att bedriva ett rationellt jordbruk samt undvika fragmenteringen av sammanhängande strukturer är viktigt. Jordbruket måste ges förutsättningar att utvecklas och få möjligheter till expansion och nya verksamhetsinriktningar utan att behöva begränsas av sämre marktillgång eller boendes tolerans mot lukt och buller.

Att Fyragårdarshöjden (BU4) är utpekad som utvecklingsområde för bostadsbebyggelse ser Länsstyrelsen som direkt olämpligt. Området består huvudsakligen av jordbruksmark som brukas aktivt, både inom och utanför avgränsningen. Vilka motiv ligger till grund och på vilket sätt utgör det från allmän synpunkt god hushållning enligt 3 kap 4§ miljöbalken? Området omfattas även av bestämmelser om skydd för landskapsbilden enligt §19 Naturvårdslagen.

Det behöver också tydliggöras hur andra intressekonflikter hanteras inom olika områden. När det gäller områden som berör riksintressen så behöver det tydliggöras hur kommunen bedömer att riksintresset tillgodoses. T.ex. när det gäller riksintresset för kulturmiljö, Avan-Unbyn, redovisas inte på vilket sätt områdets riksintressevärden ska tillgodoses. Här bör framgå hur kommunen ser på lokaliseringen av nya bostäder med hänsyn till riksintresset kulturmiljö. Även för riksintresset Boden är denna fråga om en avsiktsförklaring om hur riksintressemiljön bör användas, utvecklas och bevaras på kort och lång sikt aktuell, men då bland annat i förhållande till eventuella nya verksamhetsetableringar på området.

Flera av områdena kan hysa höga naturvärden och rödlistade/fridlysta arter vilket kan innebära att bebyggelse inte är lämpligaste markanvändningen. Kommunen kan peka ut områdena men kunskaperna om respektive områdes förutsättningar med avseende på naturmiljö och arter är för bristfälliga för att det ska gå att ta ställning till om bebyggelse är lämplig och möjlig.

Länsstyrelsen anser även att det finns anledning att lyfta in och komplettera informationen för de olika områdena med uppgifter, riktlinjer och restriktioner med hänsyn taget till klimatförändringar och konsekvenser av dessa.

I avsnittet om kommunikationssamband har Trafikverket framfört behovet av att markreservat för en ny led mellan Lulevägen längs Nylandsbäcken under järnvägen fram till Lulevägen och Travbaneleden behålls. Detta för att säkra passage av järnvägen inför en eventuell dubbelspårsutbyggnad.

Kommentar:

Med hänsyn till beslutad planeringsnivå för den strategiska översiktsplanen redovisas framtida mark- och vattenanvändning på en översiktlig nivå. Planförslaget redovisar det markanvändningsbehov som kommunen bedömer realistiskt inom tidsperioden. Bodens kommun anser att tillhörande beskrivningar för utbyggnadsområdena är fullt tillräckliga med hänsyn till planförslaget detaljeringsgrad. Grönstrukturfrågan kommer att arbetas vidare med i kommande arbete med fördjupad översiktsplan. Trafik och parkeringsfrågorna kommer även att behandlas inom ramen för fördjupning av översiktsplanen. Konsekvenserna av planen kan utläsas på en översiktlig nivå i miljökonsekvensbeskrivningen.

Handlingen kompletteras med en förslagskarta (benämns plankarta i utställningshandling).

Kapitel som redovisar verksamhetsområdena utvecklas. Respektive verksamhetsområde redovisas i text samt i karta och kopplingen till utvecklingsstrategin tydliggörs. Verksamhetsområdena delas även in i olika kategorier beroende på planberedskap, kvarstående byggrätter samt om området är befintligt eller inte.

Resonemang angående förtätning och komplettering nyanseras.

Kommunen anser att utredningsbehov med koppling till klimatförändringar för varje bebyggelseområde beskrivs i tillräcklig omfattning. Planförslaget utvecklas därför inte ytterligare för denna del.

Avgränsning för utredningsområde Fyragårdarshöjden justeras med hänsyn till jordbruksmark samt landskapsbild. Rekommendationer för utredningsområdet utvecklas.

Planförslaget relation till riksintressena beskrivs under respektive riksintresse i del C.

Vad gäller höga naturvärden och rödlistade arter beskriver översiktsplanen förutsättningar övergripande. Mer detaljerat planeringsunderlag utarbetas vid planläggning. Synpunkt leder ej till förändring.

Bodens kommun ser dubbelspårsutbyggnad som en av de främst åtgärderna för ökad kapacitet och tillgänglighet på järnvägen. Mot bakgrund av detta innehåller planförslaget markreservat för en sådan utbyggnad. Bodens kommun har i tidigt samråd med Trafikverket diskuterat behov av markreservat för infrastruktur utifrån kommunens bebyggelseutveckling. Detaljplan för Nylandsleden har vunnit laga kraft. Detta innebär att markreservatet från översiktsplan 90 har spelat ut sin roll. Eventuell framtida utveckling av verksamhetsområde VU6 får prövas genom detaljplaneläggning.

Gällande lokaliseringen av utvecklingsområdena och jordbruksmark, se kommentar under Övriga allmänna intresse jordbruksmark.

2.2 Föreningar och råd

2.2.1 Bodens Landsbygdsråd

Bodens Landsbygdsråd har inte några övergripande synpunkter på översiktsplanen.

2.2.2 Byautvecklingsgruppen Unbyn

Det är med tillfredsställelse som vi ser att Unbyn utgör ett av kommunen identifierat tillväxtområde. Ett ökat antal innevånare gör det naturligtvis lättare att motivera framtidsinriktade satsningar på skola och annan samhällsservice.

Unbyn är ju en by med speciella landsbygds kvalite'er. Med ett läge mellan Boden och Luleå blir ju skillnaden mot Sunderbyn och Sävast tydlig. I Unbyn kan man bo med naturen och landskapet inpå knuten, och ändå på bekvämt pendlingsavstånd till Boden och Luleå. Detta är ett värde och en profil som vi som bor i byn vill bevara, samtidigt som vi arbetar för en inflyttning så att byn kan utvecklas.

Den föreslagna översiktsplanen är naturlig eftersom den tar sin utgångspunkt i tillgänglig infrastruktur. Vår åsikt är dock att en mer flexibel planering bör gälla. Anledningen till detta är att det identifierade förtätningsområdet i huvudsak består av öppen mark, vilket vi anser endast kan svälja en begränsad förtätning med ett fåtal hus utan att märkbart påverka landskapsbilden.

Vår åsikt är att en utökning i västlig riktning omfattande mark som kommunen redan äger, eller nordvästlig gör att skogbevuxna områden då ingår. I dessa områden, likt det bostadsområde som redan finns, ökar möjligheten till bebyggelse som inte påverkar landskapsbilden. Eftersom dessa områden ligger i direkt anslutning till infrastruktur och innehåller mark som kommunen äger kan kostnader hållas nere och detaljplanering genomföras omgående.

Vidare tror vi att kommunen bör uttala en större flexibilitet till förtätning längs väg 616. Detta eftersom det dels finns större arealer som kan komma ifråga och därmed attrahera inflyttning till större tomter, dels eftersom det fortfarande ligger på realistiskt avstånd från infrastruktur längs vägen. Sådan bebyggelse inkräktar heller inte på landskapsbilden eftersom vi räknar med att det är färre antal, med större tomter. Vi tror oss veta att flera markägare längs denna sträcka är positiva till markförsäljning. I ovan nämnda områden ingår naturligtvis även Råbäcken där viss nyetablering skett senaste tiden.

Kommentar:

Förtätning- och kompletteringsområde Unbyn revideras utifrån synpunkt samt kartläggning av jordbruksmarken. Bodens kommun föreslår LIS-område i Bjässmoran/ Övrebodarna och möjliggör därigenom för viss bebyggelseutveckling i anslutning till väg 616.

2.3 Kommuner

2.3.1 Jokkmokks kommun

Ingen erinran mot planförslaget.

2.3.2 Luleå kommun

Luleå kommun ser positivt på de särskilt utpekade områden för kommunövergripande samarbete som pekas ut i översiktsplanen. Pendling, riksväg 97, järnväg, resecentrum, Luleälven och Råneälven, vattenkvalitet, landsbygdsutveckling, turism- och besöksnäring och elintensiv verksamhet är alla viktiga områden för att gemensamt utveckla regionen.

Luleå kommun ser positivt på att Bodens kommuns bebyggelseutveckling fortsättningsvis riktar sig söderut, längs pendlingsstråket mot Luleå enligt Utvecklingsplan 2015- 2025 för Bodens kommun.

Kommentar:

Bodens kommun ser mycket positivt på Luleå kommuns yttrande och ser fram emot fortsatt samverkan i angelägna utvecklingsfrågor.

2.3.3 Piteå kommun

En överlag bra och tydlig ÖP som blir ett bra planeringsunderlag inför fortsatt arbete med t.ex. detaljplaner. Bra beskrivet om samarbetet mellan kommungränserna, t.ex. Norrbotten, fyrkantkommunerna, SARETS etc.

Bra att det finns genomarbetade underlag till ÖPn.

Gärna sidhänvisningar till figurerna som t.ex. sid. 43 till fig. 5

Stort plus för att ni tagit med en text om fågellivet och fladdermöss

Rennäringen behöver en egen karta kopplat till det kapitlet.

Figur 8 väg och järnväg behöver egen karta, den som är idag är svår att tyda.

Sid 66 gör rekommendationer- rutan i höjdlid som en spalt så får ni ut en större karta som blir lättare

att tyda. Aven på sidan 72.

Bra med tydliga tema- kartor som hänger ihop med texten.

Den fördjupade mark- och vattenanvändningskartan behöver en

teckenförklaring som hänger ihop med kartan så den blir lättare att tyda.

Gärna en tabell med alla "bokstäver och siffror" i början eller slutet av ÖP eller ev. på baksidan av kartan !

Kommentar:

Omfattande förändringar av översiktsplanens layout och disposition har genomförts efter samrådet. Detta omfattar bland annat kartor, figurer och figurtexter.

2.4 Synpunkter lämnade vid offentliga samrådsmöten

2.4.1 Utpekandet av verksamhetsområden

Under samrådsmöte i Gunnarsbyn, i samband med redovisning av förslag till verksamhetsområden, uppkom synpunkt att även näringslivsutveckling i Sörbyn bör lyftas.

Kommentar:

I tematiskt tillägg för LIS föreslås LIS-områden i och i anslutning till Sörbyn. Inom dessa kan utveckling av verksamheter och bostäder vara möjlig.

2.4.2 Omfattning förtätning- och kompletteringsområde

Under samrådsmöte i Unbyn uppkom synpunkter att förtätning- och kompletteringsområdet i Unbyn även ska omfatta områden i västlig riktning omfattande mark som kommunen redan äger eller nordvästlig riktning.

Kommentar:

Förtätning- och kompletteringsområde Unbyn revideras utifrån synpunkt. Se även kommentar 2.2.2.

2.4.3 Trafik och parkering

Synpunkt om trafiksituationen i Bodens centrum har framförts på samrådsmöte.

Kommentar:

Översiktsplanen innehåller förslag till övergripande infrastruktur med ställningstaganden. Trafik och parkeringsfrågan kommer vidare att hanteras genom arbete med fördjupning av översiktsplanen med tillhörande trafik- och parkeringsstrategi.

3 Sammanfattning av genomförda ändringar

3.1 Formalia

- Handlingen kompletteras med sammanfattning av planförslaget.
- Begreppet fyrkanten ersätts med Luleåregionen.

3.2 Innehåll

- Avsnitt framtida mark- och vattenanvändning utvecklas med text och kartor.
- Verksamhetsområdena Hedsvedjenleden, Västra Svedjan och Sävastklinten (benämning i samrådshandling) utgår från planförslaget med hänsyn till översiktsplanens planeringshorisont.
- Kopplingen mellan utvecklingsstrategin och framtida mark- och vattenanvändning tydliggörs genom särskilda symboler i redovisning av respektive verksamhets- och bostadsområde (i del E).
- Handlingen kompletteras med förtydligande om hur jämställdhetsperspektivet har utgjort utgångspunkt och tydliggörs i flera delar av planen.
- Handlingen kompletteras med utveckling av motiven till de primära och sekundära kärnorna.
- Ny primär kärna (Sävast) tillkommer till utvecklingsstrategin.
- Riksintressena redovisas i separat del (del C) och resonemangen hur riksintressena tillgodoses utvecklas. Övriga allmänna intressen blir även en egen del (del D).
- Handlingen kompletteras med resonemang gällande sulfidjordar.
- Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med tydliggörande om hur planförslaget bidrar till miljömålsuppfyllelse.
- Klimatförändringar lyfts fram som en viktig strategisk utgångspunkt för kommunens framtida utveckling (i del A).
- Klimatförändringarnas påverkan på rennäringsutvecklingen utvecklas.
- Kapitel 8 om buller kompletteras med att Försvarsmaktens verksamhet omnämns.
- Nytt verksamhetsområde Lillträsket tillkommer med tillhörande markreservat för infrastruktur.
- Beskrivningar om förorenade områden kompletteras med upplysning om att det även förekommer föroreningar inom Försvarsmaktens områden.
- Uppgift om antalet naturreservat korrigeras.
- Ett ytterligare stationsläge för utredning föreslås.

- Avsnittet kulturmiljö i delen med allmänna intressen utvecklas med information om bland annat fornlämningar, värdefulla vägmiljöer och broar.
- Kapitel som redovisar verksamhetsområdena utvecklas. Respektive verksamhetsområde redovisas i text samt i karta och kopplingen till utvecklingsstrategin tydliggörs. Verksamhetsområdena delas även in i olika kategorier beroende på planberedskap, kvarstående byggrätter samt om området är befintligt eller inte.
- Miljökonsekvensbeskrivningen kompletteras med egen rubrik och konsekvensbeskrivning för kulturmiljön.
- Resonemang om förtätning och komplettering nyanseras.
- Avgränsning för utredningsområde Fyragårdarshöjden justeras. Rekommendationer för utredningsområdet utvecklas.
- Avgränsning för förtätning och kompletteringsområde Unbyn revideras.
- Avgränsning för förtätning och kompletteringsområde Boden justeras.
- Handlingen kompletteras med förtydligande om jordbrukets värden.
- Planförslaget har utvecklas med rekommendationer samt en strategi om hur jordbruksmarken ska beaktas i planering och byggande.
- Rekommendationer för översvänningsrisker tydliggörs med illustration.
- Handlingen kompletteras med information om naturvårdsavtal.

3.3 Kartredovisning

- Handlingen kompletteras med en förslagskarta (benämns som plankarta i utställningshandlingen).
- Handlingen kompletteras med kartor som redovisar riksintressen och övriga allmänna intressen.
- Handlingen kompletteras med kartor som redovisar riksintressena utifrån resp. riksintresse.
- Övergripande karta över allmänna intressen kompletteras med planeringsunderlag från Länsstyrelsen med planerade naturreservat.
- Kartor som redovisar verksamhetsområden tas fram.
- Jordbruksblocken från Jordbruksverket läggs till i karta över allmänna intressen.

Förteckning över remissinstanser, sändlista

Bodens kommun

Arbetsmarknadsförvaltning
Fastighetsförvaltning
Kultur- fritids- och ungdomsförvaltning
Räddnings- och beredskapsförvaltning
Social förvaltning
Teknisk förvaltning
Utbildningsförvaltning

Fastighetsnämnd
Kultur- fritids och ungdomsnämnd
Socialnämnd
Tekniskt utskott
Tillväxtnämnd
Utbildningsnämnd

Bodens energi AB
Bodens utveckling/ Boden business agency
Stiftelsen Bodenbo

Centerpartiet
Kristdemokraterna
Liberalerna
Miljöpartiet
Moderaterna
Norrbottnens sjukvårdsparti
Socialdemokraterna
Sverigedemokraterna
Västerpartiet

Övriga kommuner

Gällivare kommun
Jokkmokks kommun
Luleå kommun
Piteå kommun
Älvsbyns kommun
Överkalix kommun

Samebyar

Gällivare sameby
Jåhkågaska Tjiellde
Sirges sameby
Tuorpons sameby
Udtja sameby

Byaföreningar

Bodens LandsbygdsRåd
Bodträskfors Allaktivitetsförening
Bredåkersgruppen
Brobyns Byaförening
Buddbyns Fritidsförening
Flarkens Byaförening
Forstråkheds Bygdegårdsförening
Gemträsk Byaförening
Gunnarsbyns Byaförening
Hundsjö Byaförening
Inbyns Intresseförening
Lassbyns Hembygdsförening
Mockträsk Byaförening
N:e Flåsjöns Intresseförening
Norra Svartbyns Intresseförening
Norriåns Intresseförening
Lombäckens Byaförening
Notträsk Intresseförening
Sandträsk/Gransjö Byagemenskap
Skogså Byaförening
Storsands Byaförening
Svartbjörnsbyns Byaförening
Svartbäckens Byaförening
Svartlå Byaförening
Sävast utveckling
Sörbyn-Sundsnäs Byautvecklingsgrupp
Ubbyn/Häggans Byaförening
Unbyns Byautvecklingsgrupp
Valvträsk Byaförening
Vibbyns Hembygdsförening
Vändträsk Byaförening
Åskogsgårdens Byaförening
Överstbyns Byaförening

Edeforsområdet ledamot
Norrbyarna ledamot
Råneälvdal ledamot
Söderbyarna ledamot

Övriga

Boden Turism
Fastighetsägarna
Företagarna Boden
HSO Norrbotten
Hyresgästföreningen
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Naturskyddsföreningen Norrbottens län
Norrbottens ornitologiska förening
PRO samorganisation i Bodens kommun
Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten
Sveriges pensionärers riksförbund Boden
Swedish Lapland
Telia Region nord

**Bodens
kommun**

Kommunledningsförvaltningen
Samhällsbyggnadskontoret

2017 februari